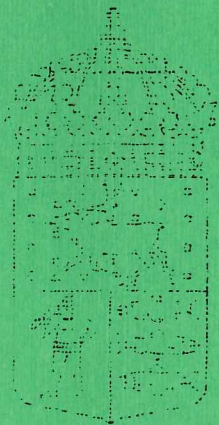

SKÖTSELPLAN

MARSFJÄLLENS NATURRESERVAT

Upprättad av LÄNSSTYRELSEN I VÄSTERBOTTENS LÄN

SKÖTSELPLAN för
Marsfjället naturreservat
Vilhelmina kommun, Västerbottens län

Naturvårdsförvaltare:Länsstyrelsen i
Västerbottens län

Planen fastställd 1992-03-16 av länsstyrelsen i
Västerbottens län

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	<u>Sid</u>
FÖRORD.....	3
I ALLMÄN BESKRIVNING.....	4
1 Administrativa data.....	4
2 Grund för beslut samt föreskrifter.....	4
3 Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden....	6
3.1 Naturförhållanden.....	6
3.2 Kulturhistoriska förhållanden.....	8
3.3 Markanvändning.....	8
3.4 Tillgänglighet.....	9
3.5 Statliga fjälleder och andra leder.....	9
3.6 Slitage och störningskänslighet.....	9
3.7 Tillsyn.....	9
3.8 Information.....	9
3.9 Naturvärden och sociala värden.....	9
3.10 Problem-/konfliktområden.....	10
3.11 Källuppgifter.....	10
II PLANDEL.....	10
1 Disposition och skötsel av mark och vatten.....	10
1.1 Övergripande mål.....	10
1.2 Generella riktlinjer och åtgärder.....	11
1.3 Hävd av skogsområden.....	11
1.4 Hävd av område som intensivt nyttjas för fri.liv.	12
1.5 Faunavård.....	12
2 Anordningar för rekreation och friluftsliv.....	12
2.1 Övergripande mål.....	12
2.2 Riktlinjer och åtgärder.....	13
Tillgänglighet.....	13
Friluftsanordningar/anläggningar.....	13
Vandringsstigar och leder.....	13
Övernattnings- och raststugor.....	13
Utsiktsplats med eldstad.....	14
Sanitära anordningar.....	14
Renhållning.....	14
Information.....	14
Utmärkning av naturreservatets gräns.....	15
3 Tillsyn.....	15
4 Dokumentation.....	16
5 Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	16
5.1 Ekonomisk utredning.....	16
5.2 Finansiering av naturvårdsförvaltningen.....	16

- Bilagor:
1. Karta, skala 1:150 000	4. Dokumentation
2. Skötselplanekarta, skala 1:150 000	5. Ekonomisk utredning
3. Karta, skala 1:150 000	

FÖRORD

Föreliggande förslag till skötselplan har upprättats under 1990 av länsstyrelsen, planförfattare Mats-Rune Bergström, i samråd med bl a berörda kommuner. Kartor och framsida har framtagits av Britt Eriksson, Ritcentralen.

Skötselplanen består av två delar:

- I ALLMÄN BESKRIVNING av naturreservatet
- II PLANDEL, som delas in i följande avsnitt:
 - 1. Disposition och skötsel av mark och vatten
 - 2. Anordningar för rekreation och friluftsliv
 - 3. Tillsyn
 - 4. Dokumentation
 - 5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Skötselplanen är av detaljerad typ.

Kartor godkända ur sekretesssynpunkt för spridning, statens lantmäteriverk, 1990-09-05.

Allmänt kartmaterial från lantmäteriet. Medgivande 90.016.

I ALLMÄN BESKRIVNING

1 Administrativa data

<u>Skyddsform</u>	Naturreservat
<u>Objektnummer</u>	53
<u>Beslutsdatum</u>	1988-01-25
<u>Kommun</u>	Vilhelmina
<u>Läge</u>	15 km S Dikanäs Topografiska kart- bladet 23 F Fatmomakke 23 G Dikanäs
<u>Area</u>	86 000 ha
därav barrskog	18 000 ha
<u>Markägare</u>	Staten
<u>Naturvårdsförvaltare</u>	Länsstyrelsen i Västerbottens län

2 Grund för beslut samt föreskrifter

Grund för beslut

Marsfjället med omgivningar är i stort sett opåverkat naturområde med delvis oreglerade vattendrag, urskogsområden och svårtillgängliga fjäll. Rikedomen på terrängformer är mycket stor inom de centrala Marsfjällen. Vojmåns genombrottsdal tillhör landets främsta. Biotopsvariationen är stor. Både fattig samt frodig och artrik vegetation finns.

Floran hyser anmärkningsvärda arter både med avseende på raser och utbredningsbild. Området öster om Marsfjället innehåller mycket stor areal orörd, varierad skog i ett brett bälte från lågland till högfjäll. Det har ett särskilt värde genom den ovanligt stora andelen högåldriga granbestånd.

Ändamålet med reservatet är att bevara urskogens och olika fjällnaturtypers ekosystem och naturliga processer samt landskapets orörda karaktär i väsentligen orört och ostört tillstånd för framtiden. Ändamålet är även att - inom ramen för detta mål - ge möjlighet till friluftsliv och forskning i orörd natur.

Föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom reservatet (8 § naturvårdslagen)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- 1 uppföra helt ny byggnad eller anläggning
- 2 anlägga väg
- 3 anlägga luft- eller markledning
- 4 bedriva täkt av berg, sten, grus, jord eller torv
- 5 borra, spränga, gräva, schakta, utfylla eller tippa
- 6 dika, dämna eller vidta vattenreglering
- 7 fälla växande eller döda träd, upparbeta vindfällan eller vidta någon skogsvårdsåtgärd
- 8 plantera in för trakten främmande djurarter
- 9 framföra motordrivet fordon på barmark i terrängen med undantag för uttransport av redan fälld älg
- 10 använda kemiska bekämpningsmedel på land eller vatten.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

- 11 sprida ut kalk på land
- 12 sprida ut kalk på vatten.

Utan hinder av ovanstående föreskrifter får renskötsel utövas i enlighet med rennäringslagen med undantag för fällning av torrträd.

Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (9 § naturvårdslagen)

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet nämligen

- 1 utmärkning och information om reservatet
- 2 uppsättning av informationstavlor.

Föreskrifter om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet (10 § naturvårdslagen)

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

- 1 klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 meter
- 2 göra åverkan på mark eller växtlighet, torrträd och vindfällan inräknade
- 3 framföra motordrivet fordon på barmark i terrängen.

Särskilda föreskrifter

Punkt 9 under bestämmelserna om rätten att förfoga över fastighet

(8 § naturvårdslagen) skall inte gälla för rennäringen på kalvfjällsdelarna av reservatet eller på lederna upp till kalfjället.

Om regeringen inom tio år beslutar att Fatsjö kraftverk skall byggas gäller inte bestämmelserna i detta beslut för byggandet av Fatsjö kraftverk. Länsstyrelsen förutsätter emellertid att detta i så fall sker med minsta möjliga intrång i naturreservatet.

Föreskrifter om vård och förvaltning (9 § naturvårdsförordningen)

Syftet med vården och förvaltningen

Reservatets nuvarande struktur med endast ringa påverkad urskogsartad fjällbarrskog, fjällbjörkskog och fjäll skall bevaras. De anordningar för besökare som behövs skall anpassas till detta mål. Inom ramen för detta mål skall länsstyrelsen verka för att reservatet i ökad omfattning utnyttjas för ett verkligt vildmarksanknutet friluftsliv. Det skall ske i nära samråd med berörd sameby med hänsyn till områdets centrala betydelse för deras näring. De förvaltningsinsatser som detta reservat föranleder är i huvudsak utmärkning, tillsyn och information.

Naturvårdsförvaltare

Länsstyrelsen i Västerbottens län skall vara naturvårdsförvaltare.

Ett särskilt rådgivande organ, samrådsgruppen för Marsfjällets naturreservat skall inrättas. I den skall således förutom länsstyrelsen ingå representanter för Dorotea och Vilhelmina kommuner, lantbruksnämnden, domänverket, Vilhelmina *) samt Vilhelmina södra och norra samebyar. Samrådsgruppen gäller även för Oxfjället, Blaikfjället, Gitsfjället och Skalmödal.

3

ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1

Naturförhållanden

Marsfjället ligger i den SO delen av fjällkedjan i Västerbottens län. Det omfattar det relativt väl sammanhållna, högalpina Marsfjällsmassivet samt en del av Vojmåns dalgång vid Kittelfjäll samt myrlandet öster om själva Marsfjället och urskogarna ned till Matskanområdet.

Marsfjället når upp till 1 590 m ö h. Det präglas av en rad väl utvecklade glaciärnischer med branta bergväggar. Inom massivets lägre belägna fjällplataer, främst öster om högfjällsryggen, förekommer omfattande spår av isälvarnas aktivitet i form av rännor och grusackumulationer. På västra sidan finns en djupt nedskuren kanjon. Österut övergår fjället i en högplata.

Granskogen når dalgångarna N och S om fjällmassivet. Hedbjörkskogar är vanligast, men stora ängsskogsområden finns utbredda i fjällslutningarna. Myrar är vanliga i björkskogen och uppträder ofta tillsammans i en mosaik. Kalfjället domineras av hedvegetation där friska rishedar och gräshedar är vanligast. Ängsvegetation och våta rishedar är också väl företrädda. Fjälltopparnas karga block

*) skogsförvaltning

marker saknar sammanhängande kärlväxtvegetation.

I områdets flora utmärker sig främst isstarr, rödnörel, skrednarv, isdraba, lappögontröst och lappgentiana som här växer på gränsen till sina huvudutbredningsområden. Serpentinraserna av t ex fjällarv, fjällnejlika och ängssyra utgör också intressanta inslag i floran.

Fjällräv och fjälluggla förekommer tidvis på kalvfjället. Skogs- och myrmosaiken utgör en god biotop för vadare och andfåglar. Bäver finns i Giriån.

Graipesvare (Murfjället) är ett botaniskt sett mycket intressant område väster om själva Marsfjället. Här finns kalkhaltig serpentin som gett upphov till en artrik och krävande vegetation.

Tjäpsjukke (Svartbäcken) är lek område för röding som vandrar upp från Kultsjön.

Stökens sluttningar hyser väl slutna, högväxt och urskogsartad granskog i de nedre delarna. Det är ett av de få urskogsobjekten inom högfjällsregionen.

Marsliden är en brant sluttning upp mot Marsfjället med sydbergskaraktär. Extremt frodig och välutvecklad ängsskog med sydliga lundväxter finns här.

Vojmån är ett oreglerat källflöde till Ängermanälven. Dalgången mellan Kittelfjället och Borkafjället är en av landets bäst utbildade genombrottsdalar. Dalgången som genomtvärrar fjällens huvudkedja är mycket dramatisk med Borkafjällets topp 1 310 m ö h som höjer sig ca 800 m över Borkasjöns yta. Vojmån rinner genom Borkasjön och fortsätter österut förbi Kittelfjäll. Vid Kittelfjäll finns S om älven serpentinhaltiga kullar med mycket speciell flora och gles och låg serpentintallskog.

Urskogsområdet öster om Marsfjällen sträcker sig ca 30 km österut mot Vojmsjön. Det utgörs av ett relativt flackt högländ med svagt välvda platåvidder i väster och mjukt formade bergryggar och dalgångar i öster.

Områdets högre liggande västra del innehåller en småskalig mosaik av myrmarker och björkklädda moränbackar. Barrskog finns här i utkanterna mot norr och söder. I den östra delen dominerar vidsträckta granskogar som längst i öster avslutas i Stryggrubba - ett blockrikt och svårframkomligt område.

Gran är det helt dominerande trädslaget. Granskogarnas slutenhet och höjd ökar mot öster. Relativt välslutna och högvuxna skogar finns utmed sluttningarna medan flacka partier har glesare skog. Frisk ristyp dominerar utom i de västra delarna som upptas av främst fuktiga till våta ristyper.

Området är i huvudsak mycket litet påverkat av huggningsingrepp. Stora delar saknar helt spår av avverkningar. Kännetecknande är också den stora andelen högåldriga bestånd. 300 - 400-åriga av brand påverkade granskogar har stor utbredning i den centrala delen av området. Tallskogensklaver finns vid Krutsjön. Inom Stryggrubbaområdet förekommer 500-åriga tallöverståndare.

3.2

Kulturhistoriska förhållanden

Riksintressen för kulturminnesvård är två områden Risfjället-Rissjön och Svartsjöbäcksdalen.

I Marsfjällets naturreservat ingår delar av de forna lappska-ttelanden Östra och Västra Marsfjäll, Daunafjäll, Grönfjäll/-Kittelfjäll, Kiekträsk/Gidovare/Gidofjäll samt Marsålandet vilka ursprungligen tillhörde Ångermanna/Åsele lappmark, sedemera Vilhelmina norra sameby. Skattelanden upphörde som institution i Västerbotten 1927.

Området har varit intensivt utnyttjat för renskötsel, efterhand dock övergående till den idag vanliga extensiva renskötseln. De ursprungliga näringarna var dock jakt och fiske.

I samband med koloniseringen av området under senare delen av 1700-talet togs vidsträckta myrmarker i anspråk för slätter. Spår efter denna verksamhet kan man finna framför allt i de mer perifera myrområdena men även längre in i området.

Många av de turistleder som genomkorsar området följer säkerligen äldre kommunikationsleder, framför allt kanske de som leder mot Fatnomakke.

Registrerade fornlämningar se skötselplanekarta (bilaga 3).

3.3

Markanvändning

Vilhelmina norra sameby bedriver renskötsel med betesmarker, renflyttningsleder och rengårdor inom reservatet och är den huvudsakliga markanvändaren.

Husbehovsavverkning i form av uttag av sågvirke och vedbrand har förekommit i ringa omfattning.

Enklaver av enskild mark, ströängar och liknande finns omslutna av reservatet, men ingår inte i detta.

Jakt och fiske bedrivs i samma omfattning som innan reservatsbildningen. Ingen speciell form av faunavård sker inom reservatet.

Två stugor för vandringsturism ligger i västra delen av reservatet, Blerikstugan och Marsfjällskåtan. Blerikstugan ägs och drivs av Svenska turistföreningen. I reservatets östra del, i anslutning till Matskanån, ligger två stugor som administreras av lantbruksnämnden, Matskanstugan och Blerikstugan. Dessa stugor är öppna för vandrare och fiskare. Inom området har utövare av rennäringen ett antal stugor Någon enstaka privat stuga återfinns inom reservatet.

Besöksfrekvens i någon större omfattning förekommer i reservatets västra delar i form av vandringsturism på kalfjället. Toppbestigning av Marsfjällstoppen med utgångspunkt från Fatnomakke förekommer. Rundflygning med pontonförsatt sportflygplan i vissa fall avsättning av vandrare sker inom reservatet. Vintertid frekventeras skoterleder/stråk och områden utanför terrängkörningsför

budsområden av skoterturism. Vintertid sker transport med helikopter av skidåkare till en del toppar inom reservatet.

Det råder terrängkörningsförbud inom reservatet vintertid utom i den sydvästra delen. Skoterleder finns från Kittelfjälldalgången till Fatmomakke och skoterstråk från Marsliden, Grytsjö och Blaikliden.

3.4 Tillgänglighet

Det är allmän väg i varierande närhet till reservatet i alla riktningar. Området nås med båt via Kultsjön till Stökåsen. Stigar och statliga leder korsar området, sommarleder främst väster om Marsfjällsmassivet mellan Kittelfjälldalgången och Kultsjödalen. Sommarleder finns även i anslutning till Matskanområdet. Delar av reservatet med terrängkörningsförbud genomkorsas av skoterleder respektive skoterstråk. Området nås även med pontonutrustat sportflygplan. En större allmän väg mellan Dikanäs och Eriksberg korsar reservatet väster om Mörrösjöleden. Vägsträckningen genom reservatet är ca 10 km och passerar genom högåldriga bestånd av granskogar som ibland öppnar sig i myrstråk med i väster Marsfjällsmassivet i bakgrunden och i öster åter tillslutande vidder av urskogsartad granskog. Reservatet är tillgängligt med kollektiva färdmedel.

3.5 Statliga fjälleder och andra leder

Se skötselplanekarta (bilaga 2).

3.6 Slitage och störningskänslighet

De mest frekventerade sommarlederna uppvisar ett visst slitage.

Vintertid är iden med björn och vår- och sommartid gryt och lyor med andra däggdjur samt rovfågelbon störningskänsliga.

För dessa gäller punkt 1 under bestämmelserna om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet (10 § naturvårdslagen).

3.7 Tillsyn

I länets södra fjälltrakter är stationerad två av länsstyrelsen anställd tillsynspersonal.

Tillsyn av stugor och statliga leder sker med nuvarande personal.

3.8 Information

Ingen form av informationsmaterial eller anläggningar i informationssyfte finns tillgängliga för närvarande.

3.9 Naturvärden och sociala värden

De höga naturvärden som reservatets ekologiska struktur med endast ringa påverkad urskogsartad fjällbarrskog, fjällbjörkskog och fjäll har gör att reservatet i ökad omfattning kan utnyttjas för ett verkligt vildmarksanknutet friluftsliv. Tillgängligheten med allmän väg genom reservatets granurskogar mellan Dikanäs och Eriksberg ökar reservatets sociala värde som skogslandsreservat.

3.10 Problem-/konfliktområden

Naturreservatets skyddande av den högåldriga barrskogen med sitt inslag av torrträd kan stå i konflikt med husbehovsavverkningar.

Insättandet av resurser för att öka områdets tillgänglighet för vildmarksanknutet friluftsliv kan stå i konflikt med rennärningen och bör beaktas.

Viljan att öka utnyttjandet av området för friluftsliv kan stå i kontrast till bristande tillsynsresurs, vilket på sikt kan ge ökat slitage och reducera reservatets naturvärde.

3.11 Källuppgifter

Muntliga kontakter och källor som legat till grund för planutformningen är bl a representanter för statens naturvårdsverk, Vilhelmina kommun (kommunalråd, fritidschef, räddningschef), Domänverkets revirchef, byamän inom Marsliden, Grytsjö, Bläikliden och Eriksberg, ansvariga på turistanläggningar och lantbruksnämnden. Även med juridiska enheten, kulturmiljöenheten och miljövårdsenheten vid länsstyrelsen i Västerbottens län samt Västerbottens Museum (Lars Flodström) har kontakt tagits.

II

PLANDEL

1

Disposition och skötsel av mark och vatten

1.1

Övergripande mål

Övergripande mål för disposition och skötsel av Marsfjällets naturreservat är att bevara ekosystemen i ett orört och ostört tillstånd och att låta de naturliga processer som formar miljön löpa fritt. Med de naturliga processerna avses både de långsamma förändringarna som sker i vegetationen och de mer eller mindre regelbundet återkommande, omdanande rubbningarna av denna utveckling. Exempel på rubbningar är bränder, stormfällning och tillfällig utslagning av vegetation. Även faunans långsiktiga förändringar ingår i de naturliga processerna.

Syftet med naturvårdsförvaltningen är att inom ramen för bevarandebeslutet möjliggöra forskning och friluftsliv i reservatet. Dessutom att bidra till en aktiv marknadsföring av området med beaktande av både naturens känslighet och hänsyn till renskötsel.

1.2

Generella riktlinjer och åtgärder

Något skogsbruk skall inte bedrivas i området. Husbehovsavverkning av sågvirke och brännved behandlas under rubriken "Hävd av skogsområden".

Ägare och de som disponerar stugor inom reservatets gräns har rätt att utan särskild tillstånd underhålla stugorna på gängse sätt. För byte av torvtak på stugor med sådant tak krävs tillståndsansökan enligt 12§ NVL för att ta ny torv på marken.

Genom århundraden har skogsbranden varit en betydande faktor i det norrländska skogslandskapet. Äldre tallar överlever skogsbränder och i dessa bestånd har skogsbranden varit en genom århundraden regelbundet återkommande omdanande process som skapat de brandpåverkade biotopernas höga naturvärden. Mycket stora delar av reservatets skogar har emellertid karaktär av brandrefugier av ren granskog och har knappast någonsin brunnit. Här finns granskogar med unik hög ålder för Skandinavien. I de områden där granskogen dominerar bör brandbegränsning ske eftersom dessa skogars unikt höga naturvärden skulle förödås av bränder. De generella riktlinjerna för skogsbrandbegränsning är att i de förhållandevis små områdena med stort inslag av högåldriga tallbestånd kan skogsbranden tillåtas påverka naturen fritt, i övrigt skall den begränsas.

Endast i två begränsade områden i reservatets östra delar med högåldriga tallbestånd, berget V Svartsjöleden och området kring Lill-Dainan, Bak-Dainan och upp till Nattsjön kan skogsbränder tillåtas påverka ekosystemet fritt. Detta för att skogsbranden i dessa områden av reservatet varit en naturligt omdanande rubbning i ekosystemet genom århundraden.

Åtgärder i form av utsiktsplatser och stigar bör ske på ett så skonsamt sätt som möjligt.

1.3

Hävd av skogsområden

Diskussioner har förts med representanter för byarna Marsliden, Grytsjö och Blaikliden angående husbehovsavverkningen av sågvirke och brännved. Kontakt har även tagits angående behovet av husbehovsavverkning inom Marsfjällets naturreservat för boende i Eriksberg. Möjligheter till husbehovsavverkning utanför reservatet men i anslutning till byarna har undersökts tillsammans med Domänverket. Detta gäller främst byarna Marsliden, Grytsjö och Blaikliden. Det finns för dessa byar möjlighet att köpa sågvirke och brännved, i form av husbehovsavverkning, utanför reservatets gränser men på statlig mark i anslutning till byarna.

Länsstyrelsen kan ge tillstånd till husbehovsavverkning, inom områden där sådant tidigare skett, enligt 12§ naturvårdslagen om domänverket inte har möjlighet att upplåta motsvarande avverkning utanför reservatet.

Enligt länsstyrelsens naturreservatsbeslut får omfattningen av husbehovsavverkningen inom naturreservatets gränser inte överskrida det som domänverket medgivet under senare tid.

Till uppvärmning av befintliga stugor i reservatet bör tillstånd för avverkning av björkved inom reservatet ges.

1.4 Hävd av område som intensivt nyttjas för friluftsliv

De utsiktsplatser och rastplatser som föreslås under 2 "Anordningar för rekreation och friluftsliv" utmed allmän väg mellan Dikanäs och Eriksberg bör siktröjas med minsta möjliga intrång. I övrigt iordningställda utsiktsplatser utmed vägen bör behålla en så stor karaktär av orördhet som det är möjligt.

Vid rastplatser, utsiktsplatser, stugor och i övrigt skall naturvårdsförvaltaren genom information och tillsyn tillse att torrträd och vindfällena ej används som ved eftersom detta strider mot reservatsbestämmelserna.

Björkved upparbetad utanför reservatet bör finnas tillgänglig vid frekventerade eldplatser i reservatets barrskogsområde. Naturvårdsförvaltaren har att tillse att brännved finns tillgängligt.

1.5 Faunavård

Förekomst av stora rovdjur inom reservatets gränser skall bevakas och kontinuerligt följas upp.

I områden med övervintrande björnar bör en viss tillsyn ske för att förhindra störningar på björnpopulationen. Tillsynen bör ske under vårvintern, då björnarna lämnar idet och om skarföre nattetid medger skoteråkning.

Förekomst av fjällräv inom reservatets gränser skall bevakas och kontinuerligt följas upp.

Efterlevnaden av punkt 1 under bestämmelserna om vad allmänheten har att iakta inom reservatet (10 § naturvårdslagen) skall bevakas.

2 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Ett övergripande mål är att öka omfattningen av friluftsliv inom reservatet utan att landskapets orörda karaktär påverkas.

Ett ökat utnyttjande av området för rekreation och vildmarks anknutet friluftsliv bör stimuleras med anordningar som ger utblick över ett ostört skogslandskap. En eller några stugor som ger möjlighet till variation i fjällvandringen bör tillkomma om det är möjligt för rennäringen att godta sådana. Syftet med naturvårdsförvaltningen är att öka områdets tillgänglighet för en naturintresserad allmänhet utan att reservatets fjällnatur och framförallt dess skogslandskap störs.

Ett orört fjällnära skogslandskap med högåldriga bestånd av gran och tall kommer i framtiden att få ökad betydelse för ett vildmarksanknutet friluftsliv.

2.2

Riktlinjer och åtgärder

Tillgänglighet

Ändring av nuvarande förhållanden är inte aktuella (se sidan 9).

Friluftsanordningar/anläggningar

Samtliga anordningar redovisas på skötselplanekarta (bilaga 2).

Vandringsleder och stigar

Beskrivning: Ett antal stigar och statliga vandringsledssystem med leder, broar och hängbroar finns, dessutom ett antal statliga vinterleder, skoterleder och skoterstråk.

Åtgärd: Det nuvarande ledssystem kompletteras med en stigslinga i skogslandskapet öster om Mörrösjöleden. Stigslingan börjar och slutar vid den allmänna vägen mellan Dikanäs och Eriksberg. Delar av den befintliga vandringsleden österut till Matskanån utgör grunden för stigslingan.

Slingan kompletteras med informationstavlor och en eldstad. Stigens längd får högst vara två kilometer. Gärna dragen i landskapet så att det är möjligt att gå den torrskodd.

Utförs omedelbart.

Övernattnings- och raststugor

Beskrivning: En stuga för övernattning med 14 sängplatser (Blerikstugan) och en raststuga (Marsfjällskåtan) finns i reservatets västra del. I dess östra del, i anslutning till Matskanån i skogslandet, ligger två övernattningsstugor med ett antal sängplatser.

Åtgärd: För att möjliggöra ett större utnyttjande av reservatet som rekreations- och friluftsområde bör några stugor byggas. Dessa placeras på föreslagna platser som redovisas på kartan till skötselplanen. Dessa stugor kan endast byggas om Vilhelmina norra sameby samtycker.

Följande stugor föreslås.

I nära anslutning till Marsfjällskåtan byggs en övernattningsstuga med 14 sängplatser och serviceavdelning.

I nära anslutning till Marsfjällets topp byggs en toppstuga som fungerar som raststuga med nödbivak. Toppstugan skall utvändigt vara kallmurad med natursten.

Öster om Svartsjöarna byggs en enklare raststuga eller vindskydd.

Placering se skötselplanekartan, bilaga 2.

Utföres under 1:a 5-årsperioden.

Utsiktsplats med eldstad

Beskrivning: Iordningställda utsiktsplatser i skogslandskapet öster om Marsfjället saknas.

Åtgärd: En utsiktsplats iordningställs intill rengärden vid vägen Dikanäs - Eriksberg. En parkeringsplats anläggs i anslutning till utsiktsplatsen.

Utsiktsplats anläggs strax öster om vägen på en hög kulle med utsikt västerut mot Marsfjällsmassivet. En stig upp anläggs till rastplatsen och eldstaden från kullens östra sida med start vid kullens södra sida. Dragningen av stigen görs så att när man tar de sista stegen upp till eldstaden så öppnar sig det fjällnära skogslandskapet med Marsfjällsmassivet i bakgrunden.

Valet av utsiktsplatsen motiveras av att den ger den bästa utsikten över det fjällnära skogslandskapet från en plats vid allmän väg.

Förutsättning för placeringen är ett samtycke från Vilhelmina norra sameby.

Åtgärder i form av spångning, trätrappa, bänkar, bord och eldstad vidtas där så behövs.

Naturvårdsförvaltaren svarar för att eldstäderna förses med björkved.

Utföres under 1:a 5-årsperioden.

Sanitära anordningar

Beskrivning: Toaletter och sopkärl finns vid nuvarande anläggningar.

Åtgärd: Toaletter och sopkärl sätts upp vid de planerade anläggningarna på högfjället.

Utföres under 1:a 5-årsperioden.

Renhållning

Områden med anordningar/anläggningar för friluftsliv och andra av allmänheten välbesökta platser skall hållas i vårdat skick.

Omhändertagande av sopor m m skall ske i enlighet med kommunens renhållningsordning om ej annat överenskommes.

Information

Svenskspråkig folder med engelsk sammanfattning skall framställas. Folder skall inom reservatet finnas tillgänglig i raststugor och vid utsiktsplatserna. Foldern skall innehålla sedvanlig information och skall vara tillgänglig för allmänheten.

Utförs omedelbart.

Informationstavlor skall uppsättas vid reservatsgränsen där sommar och vinterleder, stigar och stråk leder in i reservatet. Där allmän väg mellan Dikanäs och Eriksberg passerar reservatsgränsen skall informationstavlor uppsättas både norrifrån och söderifrån vid respektive ställe där reservatsgränsen korsar vägen.

Även inne i reservatet vid stugor och vid utsiktsplatsen och stigslingan skall informationstavlor uppsättas.

På informationstavlor och i foldern skall punkt 2 under bestämmelse om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet (10 § naturvårdslagen) noggrant poängteras.

Beträffande placering se skötselplanekarta, bilaga 2.

Utförs omedelbart.

Naturhörna i anslutning till turistanläggningarna i Kittelfjäll, Saxnäs och om möjligt även i Fatmomakke skall naturvårdsförvaltaren i samråd med kommunen agera för att sådana kommer till stånd. Naturhörnorna bör ligga så att det är utsikt över Marsfjällsmassivet. Naturvårdsförvaltaren bidrar med informationsmateriel.

Utförs omedelbart.

Tillsynsman skall i möjligaste mån bistå skolor och allmänhet med information om naturreservatet.

Guidade rundvandringar inom naturreservatet bör initieras av naturvårdsförvaltaren. Det bör ske i nära samråd med samebyn, kommunen, ortsbefolkningen och samarbetsparten.

Utmärkning av naturreservatets gräns

Utmärkningen av reservatets gräns skall endast ske i de områden där sommar och vinterleder, stigar och stråk leder in i reservatet. Utmärkning skall även ske där allmän väg mellan Dikanäs och Eriksberg korsar naturreservatsgränsen. I områdets östra del där behov av utmärkning av naturreservatsgränsen föreligger för brandbe- gränsningsåtgärder skall sådan ske.

Utmärkningen skall utföras enligt svensk standard (SIS 03 15 22)

Utförs omedelbart.

3

TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren svarar för tillsynen.

Allmän tillsyn av skyltar, informationstavlor, leder, gränsut

märkningar och utsiktsplatser ska ske. Tillsyn av att reservatsbestämmelserna efterlevs skall ske.

Speciell faunavårdande tillsyn i områdets östra delar under tiden när björnarna lämnar vinteridet bör ske.

4

DOKUMENTATION

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda åtgärder genom att ange

- utförda åtgärder
- år och månad för åtgärdens utförande
- kostnad
- finansiering
- intäkter
- eventuella notering om åtgärdens effekt eller om annat av intresse inom naturreservatet, t ex slitage eller störningar på faunan på grund av friluftsliv

Denna dokumentation skall utgöra underlag vid eventuell revidering av skötselplanen.

Bilaga blankett "dokumentation av utförda åtgärder" (bilaga 4) skall användas för denna dokumentation.

5

FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

5.1

Ekonomisk utredning

Skötselplaneförfattaren har gjort en ekonomisk utredning daterad 1990-01-01 avseende kostnader och intäkter för naturvårdsförvaltningen. Utredningen biläggs. (Bilaga 5)

5.2

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Bekostas av staten: Anläggning av byggnader för friluftsliv. Åtgärder för vård och underhåll av anordningar för friluftsliv i form av byggnader och statliga leder, informationstavlor m m. Allmän tillsyn, faunatillsyn och renhållning där inget annat överenskommits.

Bekostas av enskilda, kommunen, etc: Anordningar som ägs eller nyttjas av annan än naturvårdsförvaltaren.

KARTA över

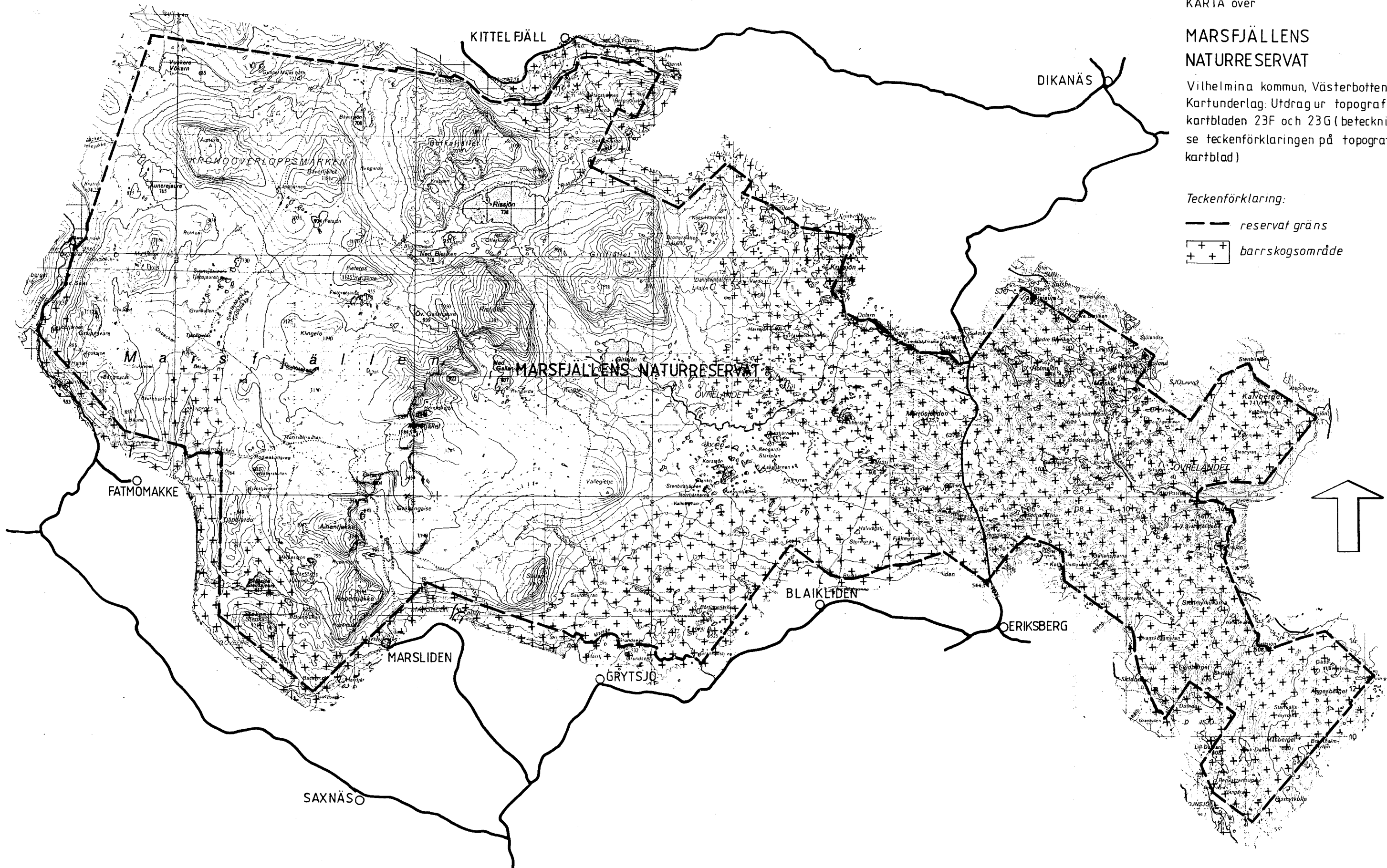
MARSFJÄLLENS NATURRESERVAT

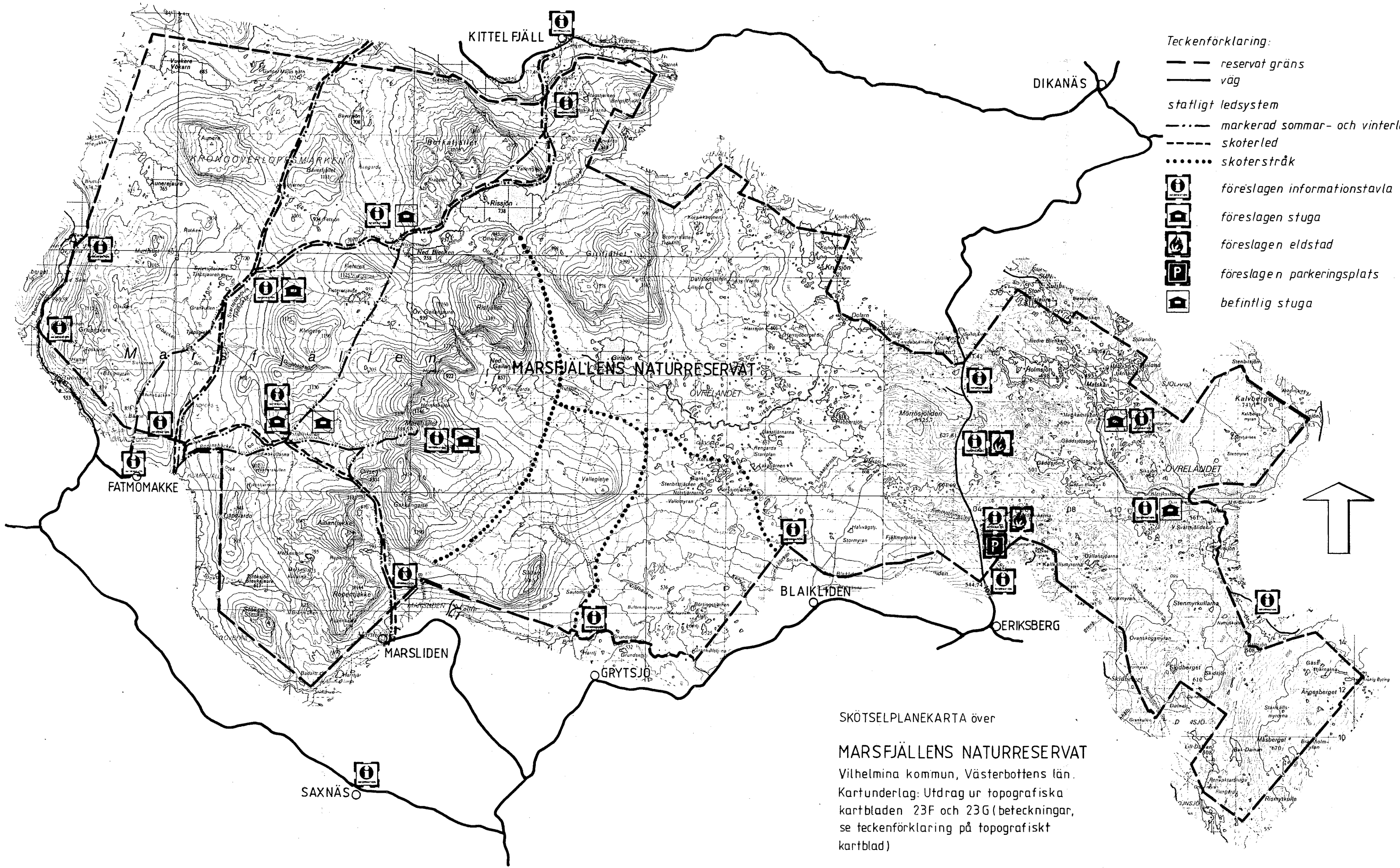
Vilhelmina kommun, Västerbottens län
Kartunderlag: Utdrag ur topografiska
kartbladen 23F och 23G (beteckningar,
se teckenförklaringen på topografiskt
kartblad)

Teckenförklaring:

— — — reservat gräns

+ + + barrskogsområde

- Teckenförklaring:
- — — — — reservat gräns
 - — — — — väg
 - — — — — statligt ledsystem
 - - - - - markerad sommar- och vinterled
 - - - - - skoterled
 - skoterstråk
 - föreslagen informationstavla
 - föreslagen stuga
 - föreslagen eldstad
 - föreslagen parkeringsplats
 - befintlig stuga

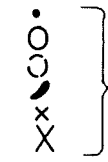

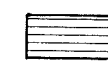
SKÖTSELPLANEKARTA över
MARSFJÄLLENS NATURRESERVAT
 Vilhelmina kommun, Västerbottens län.
 Kartunderlag: Utdrag ur topografiska
 kartbladen 23F och 23G (beteckningar,
 se teckenförklaring på topografiskt
 kartblad)

KARTA över

MARSFJÄLLENS NATURRESERVAT

Vilhelmina kommun, Västerbottens län
Kartunderlag: Utdrag ur topografiska
kartbladen 23F och 23G (beteckningar
se teckenförklaring på topografiskt
kartblad)

Teckenförklaring

- kulturlämningar
- reservatgräns
- riksintressen för kulturmnesvärden

Naturvårdsobjekt: Marsfjället

Bilaga 4

Kommun: Vilhelmina

Län: Västerbotten

DOKUMENTATION

Sköts omr objekt	Utförd åtgärd	År månad	Kostnader kr	Finan- siering	Intäkter kr	Ev noteringar om åtgärdens effekt, etc
1	2	3	4	5	6	7

Naturvårdsobjekt: Marsfjället

UTREDNING AV KOSTNADER OCH INTÄKTER FÖR NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Kommun: Vilhelmina

Undantagen från fastställelse enligt 9 § NVF

Län: Västerbotten

1990-08-01

Upprättad.....

Skötsel- område Skötsel- objekt	Typ av åtgärd	Kostnader			Typ av täkt	Intäkter	
		Arbetskraftsbehov i normaldagsverken i kr	Investeringsbehov (avser material, maskiner etc) i kr			Kr	
		Bå 1-5	Bå 6-10	Bå 1-5	Bå 6-10	Bå 1-5	Bå 6-10
1	2	3	4	5	6		
Marsfjällets natur- reservat	Informations- tavlor samt övr information			200.000			
	Marsfjälls- stugan			1.200.000			
	Raststugan			350.000			
	Toppstugan			200.000			
	Utsiktsplats	150.000					
	Naturstig	40.000					
	Gränsmärkning	150.000					
	Tillsyn	150.000/ år	150.000/år				